

[Time:3.00 Hrs.]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	<ol style="list-style-type: none"> 1. All questions are compulsory. 2. Figures to the right indicate full marks. 3. Question first is Compulsory. 4. Use of map / stencils is permitted. 5. Draw maps and diagrams wherever necessary. 	

Q.1	A.	Construct a Multiple linear graph using the following information and explain the answer. Production of Cotton in India (Production in Tons) <table><tr><th>Year</th><th>Gujrat</th><th>Maharashtra</th><th>Andhra Pradesh</th></tr><tr><td>2015</td><td>135</td><td>270</td><td>160</td></tr><tr><td>2016</td><td>150</td><td>295</td><td>380</td></tr><tr><td>2017</td><td>250</td><td>200</td><td>435</td></tr><tr><td>2018</td><td>184</td><td>230</td><td>320</td></tr></table>	Year	Gujrat	Maharashtra	Andhra Pradesh	2015	135	270	160	2016	150	295	380	2017	250	200	435	2018	184	230	320	10
Year	Gujrat	Maharashtra	Andhra Pradesh																				
2015	135	270	160																				
2016	150	295	380																				
2017	250	200	435																				
2018	184	230	320																				
	B.	Mark the following names/places/countries on the world map. (Appendix - 1) 1. Greenland 2. Masco 3. Singapore 4. Mumbai 5. Peru 6. Ghana 7. China 8. Canada 9. South America 10. Germany	10																				
Q.2		What are the types of settlements found in the India and world? explain in detail. OR Explain the Site and Situation of rural settlements in India.	20																				
Q.3		What is the process of Urbanization? State the major implications of urbanization. OR What are the problems associated with urbanization in India? How can resolve it? suggest some measures.	20																				
Q.4		What are the Problems related to Underdeveloped and Developing countries? OR Explain the concept of the Third World. What are the Problems related to Third World?	20																				
Q.5		What is meant by Globalization? Explain the impact of Globalization. OR Discuss in details Multinational Corporations and their Characteristics.	20																				

[वेळ: ३ तास]		[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.		
सूचना:	१ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात. ३. प्रश्न क्रमांक एक हा अनिवार्य आहे. ४. नकाशा / स्टेन्सिल वापरण्यासाठी परवानगी आहे. ५. योग्य ठिकाणी सुबक आकृत्या/ नकाशा काढा.	

प्र.१.	अ.	खालील माहितीचा वापर करून अनेक रेषा आलेख तयार करा आणि उत्तर स्पष्ट करा. भारतातील कापसाचे उत्पादन (टनांमध्ये उत्पादन)	१०																				
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>वर्ष</th><th>गुजरात</th><th>महाराष्ट्र</th><th>आंध्र प्रदेश</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>२०१५</td><td>१३५</td><td>२७०</td><td>१६०</td></tr> <tr> <td>२०१६</td><td>१५०</td><td>२९५</td><td>३८०</td></tr> <tr> <td>२०१७</td><td>२५०</td><td>२००</td><td>४३५</td></tr> <tr> <td>२०१८</td><td>१८४</td><td>२३०</td><td>३२०</td></tr> </tbody> </table>	वर्ष	गुजरात	महाराष्ट्र	आंध्र प्रदेश	२०१५	१३५	२७०	१६०	२०१६	१५०	२९५	३८०	२०१७	२५०	२००	४३५	२०१८	१८४	२३०	३२०	
वर्ष	गुजरात	महाराष्ट्र	आंध्र प्रदेश																				
२०१५	१३५	२७०	१६०																				
२०१६	१५०	२९५	३८०																				
२०१७	२५०	२००	४३५																				
२०१८	१८४	२३०	३२०																				
	ब.	जगाच्या नकाशावर खालील नावे/स्थळे/देश चिन्हांकित करा. (परिशिष्ट - १) १. ग्रीनलँड २. मास्को ३. सिंगापूर ४. मुंबई ५. पेरू ६. घाना ७. चीन ८. कॅनडा ९. दक्षिण अमेरिका १०. जर्मनी	१०																				
प्र.२		भारतात आणि जगात कोणत्या प्रकारच्या वसाहती आढळतात? तपशीलवार स्पष्ट करा. किंवा भारतातील ग्रामीण वसाहतींचे अंतर्गत रचना स्पष्ट करा.	२०																				
प्र.३		नागरीकरणाची प्रक्रिया काय आहे? शहरीकरणाचे प्रमुख परिणाम सांगा. किंवा भारतातील नागरीकरणाशी संबंधित समस्या काय आहेत? ते कसे सोडवता येईल? काही उपाय सुचवा.	२०																				
प्र.४		अविकसित आणि विकसनशील देशांशी संबंधित समस्या काय आहेत? किंवा तिसऱ्या जगाची संकल्पना स्पष्ट करा. तिसऱ्या जगाशी संबंधित समस्या काय आहेत?	२०																				
प्र.५		जागतिकीकरण म्हणजे काय? जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा. किंवा बहुराष्ट्रीय कंपन्या आणि त्यांची वैशिष्ट्ये याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.	२०																				

(Appendix – 1/ परिशिष्ट – १)

